

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2021–2023 Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä, kokous 5/2021, MUISTIO

Aika: Torstaina 4.11.2021 klo: 14.00–16.00

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Lääketietokeskus
Roosa Kekki, sihteeri, Suomen Farmasian Opiskelijajärjestöt ry
Ilona Niittynen, HUS Apteekki
Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS, SKFY
Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki
Ville Valkonen, Kliinisen Farmasian Seura
Raimo Ojala, Kliinisen Farmasian Seura
Julia Lumijärvi, Kuluttajaliitto
Saila Schönberg, Orion Oyj
Kaisa Kinnari, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, sairaala-apteekki
Katja Uljas, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, sairaala-apteekki
Hannu Koivula, Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Annikki Kumpulainen, Suomen Luustoliitto ry
Elina Ottela, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Heikki Pärnänen, Suomen Lääkäriliitto
Ville-Matti Mäkinen, Suomen Proviisoriyhdistys ry
Jukka K. Korpela, Suomen Syöpäpotilaat ry
Aleksi Tornio, vierailemassa Tutkimus- ja seuranta -työryhmästä
Juha Turunen, vierailemassa Tutkimus- ja seuranta -työryhmästä
Henni Tenhunen, MASSE-hankkeen koordinaattori

Kolme nostoa kokouksesta

1. Hankekoordinaattori Henni Tenhunen esitteli työryhmälle Aalto-Yliopiston MASSE – Yksilöllistä huolenpitoa massatuotannon tehokkuudella -hankkeen. MASSE-hankkeen tavoitteena on rakentaa virtuaalinen hoidonohjaamo vastaamaan pitkäaikaissairaiden hoitoon liittyviin haasteisiin.
2. Juha Turunen ja Aleksi Tornio kävivät kokouksessa esittelemässä Tutkimus ja seuranta -työryhmän toimintaa. Vierailun pohjalta heräsi keskustelua mahdollisista yhteistyömahdollisuuksista sekä tutkimustarpeista.
3. Lääkeaineiden ympäristöluokitukset tulevat ammattilaisten käyttöön tämän vuoden lopussa. Lääkeaineiden ympäristöluokituksiin liittyvän kehittämisprojektin tavoitteena on pyrkiä vähentämään lääkkeiden ympäristövaikutuksia tuottamalla niihin liittyvää tietoa.

1. Kokouksen avaus

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmän puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen klo 14.01.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään asialista kokouksen työjärjestykseksi. **Päätös:** Esityksen mukaan.

3. Tutkimus ja seuranta -työryhmän vierailu

Juha Turunen ja Alekski Tornio esittelivät Tutkimus ja seuranta -työryhmän toimintaa ja Kansallisen lääkeinformaation tutkimusstrategian (Liite 1, Liite 2). Esityksen pohjalta heräsi keskustelua mahdollisista yhteistyömahdollisuuksista sekä työryhmämme tutkimustarpeista. Turunen ja Tornio esittelivät myös Tutkimus ja seuranta -työryhmän tuottaman tutkimusstrategian työryhmäämme koskien. Tutkimusstrategian tavoitteena on muun muassa lääkeinformaation keskeisten tutkimustarpeiden tunnistaminen ja kuvaaminen sekä lääkeinformaation ja lääkeinformaatiopalveluiden kehittäminen lääkeinformaatiotutkimuksella.

Esityksen pohjalta heräsi keskustelua työryhmän erityisistä tutkimustiedon tarpeista sekä kehittämisprojektien yhteydessä mahdollisesti toteutettavien tutkimuksien ja selvityksien tuottamisesta työryhmien välisenä yhteistyönä. Tutkimus ja seuranta -työryhmä tarjoaa tukea ja apua menetelmäasioissa, kuten esimerkiksi suunnitelmien, kyselylomakkeiden ja haastattelurunkojen luonnostelussa ja kommentoinnissa.

Puheenjohtaja Kariaho esitteli työryhmän toimintasuunnitelman, jonka pohjalta keskusteltiin Tutkimus ja seuranta -työryhmän asiantuntijoiden hyödyntämismahdollisuuksista työryhmän toimintasuunnitelman kehittämisprojektien yhteydessä toteutettavien tutkimuksien suunnittelussa. Outi Lapatto-Reiniluoto (HUS, SKFY) nosti esille, että lääkkeiden ympäristövaikutuksia vähentämään pyrkivän kehittämisprojektin yhteyteen pyritään integroimaan gradututkimus yhteistyössä UEF:n kanssa, jonka tiimoilta yhteistyö voisi olla mahdollista. Kliinisen Farmasian Seuran edustajat pohtivat kehittämisprojektin lähtötilanne-/tärkeenkartoitustutkimuksen toteuttamista yhteistyössä Tutkimus- ja seuranta työryhmän kanssa sekä Kliinisen Farmasian Seuran lähettämän kyselytutkimuksen ”Kliiniset farmasian palvelut Suomessa” mahdollista laajentamista eri potilasryhmille. Työryhmässä heräsi esityksen pohjalta keskustelua myös lääkeinformaation merkityksestä pitkäaikaissairaiden lääkehoidon onnistumisessa. Työryhmien välille toivottiin enemmän yhteistyötä puolin sekä toisin, ja Tutkimus ja seuranta -työryhmän toivottiin vierailevan työryhmämme kokouksessa toistamiseen kolmivuotistoimikauden aikana.

Juha Turunen ja Alekski Tornio poistuivat kokouksesta.

4. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien edistyminen

4.1. Toimintasuunnitelmaan kirjattujen kehittämisprojektien vastuuhenkilöt esittelivät oman pientyöryhmänsä kuulumiset sekä projektien tilanteen, edistymisen ja seuraavat askelmerkit.

Kehittämisprojekti: Kommentointi ja työryhmätyöskentelyyn osallistuminen lääketietovarannon jatkotyössä, jossa tavoitteena on kansallisen lääketietovarannon toteutuksen tarkempi määrittely ja suunnittelu, vastuuhenkilönä Piia Rannanheimo (Fimea)

Kehittämisprojekti on osa lääkeasioiden kokonaisuudistuksen digitalisaation ja tiedonhallinnan kokonaisuutta, jossa keskiössä on kansallinen lääkityslista. Pientyöryhmä on toimittanut Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannon mukaisen selvitysraportin ministeriöön. Raportti julkaistaan ministeriön sarjassa, ja julkaisusta tiedotetaan erikseen.

Kehittämisprojekti: Sairaala-farmasian ammattilaisten keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin päivittäminen ja jalkauttaminen sairaanhoitopiirin tasolla, esittäjänä Katja Uljas (Pirkanmaan sairaanhoitopiirin sairaala-apteekki)

Pienryhmän kehittämisprojektina on sairaala-farmasian ammattilaisten keskeisiä

lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin päivittäminen sekä jalkauttaminen sairaanhoitopiirien tasolla. Materiaalin päivitys on valmistumassa tammikuussa 2022, jonka jälkeen toteutetaan ensin sairaala-apteekin sisäinen kommentointikierrös ja myöhemmin kommentointikierrös yhteistyössä muiden sairaala-apteekkien kanssa. Kehittämiprojektin seurannan toteuttamista on pohdittu kyselyn tai tutkimuksen muodossa.

Kehittämiprojekti: Tehokkaan ja toimivan lääkeinformaatioketjun kuvaus, esittäjänä Ville Valkoinen (Kliinisen Farmasian Seura)

Pientyöryhmän kehittämiprojektina on tehokkaan ja toimivan lääkeinformaatioketjun kuvaaminen osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen aikana toteutettavaa kehittämistyötä. Pientyöryhmä on suunnitellut järjestävänsä pientyöryhmätapaamisen lähiaikoina. Pientyöryhmän suunnitelma on toteutusta vaille valmis ja projektin aloitus on aikataulutettu tammikuuhun. Kliinisen Farmasian Seura on lähettänyt kyselytutkimuksen, jonka toivotaan antavan lisää materiaalia projektiin rungon kasaamiseksi.

Kehittämiprojekti: Valtakunnallinen lääkkeet ja ympäristö -teeman informointikampanja lääkelaastarien käyttäjille, esittäjänä Outi Lapatto-Reiniluoto (HUS, SKFY)

Kehittämiprojektin toteuttamiseksi pientyöryhmä on tuottamassa kampanjaa, jonka tavoitteena on tehostaa lääkelaastareiden palauttamista apteekkiin, mikä vähentäisi lääkelaastareiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia. Kampanja on tarkoitus toteuttaa lääkeneuvonnan tietokantoja ja apteekkien farmaseuttista henkilöstöä hyödyntäen. Pientyöryhmä on pohtinut isompien palveluyksiköiden haasteita lääkelaastareiden hävittämiseen liittyen. Pienryhmän aiepaperi on lähetetty koordinaatioryhmälle ja käsitellään seuraavassa koordinaatioryhmän kokouksessa. Pientyöryhmän kehitysprojekti etenee aikataulun mukaisesti.

Kehittämiprojekti: Lääkeaineiden ympäristöluokitus, esittäjänä Essi Kariaho (Lääketietokeskus)

Lääketietokeskuksen tavoitteena on kehittää lääkeaineille viisiportainen ympäristöriskiluokitus ja sitä täydentävät tiedot. Lääkeaineiden ympäristöluokitus on tulossa terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön joulukuussa. Ensi vuoden ensimmäisessä työryhmän kokouksessa perehdytään enemmän siihen, miltä lääkkeiden ympäristövaikutuksiin liittyvät tiedot ammattilaisten työkaluissa näyttävät ja miten niitä voi hyödyntää.

Kehittämiprojekti: Lääkäreiden, hoitajien ja apteekin farmaseuttisen henkilöstön lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalien päivitys, esittäjänä Elina Ottela (Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry)

Kehittämiprojektin suunnittelu etenee ja työstöön mukaan toivottuja henkilöitä on lähestytty aiheen tiimoilta. Työryhmässä pohdittiin toteutustapaa sekä, miten erottaa sairaala-apteekin henkilöstön lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaali avoapteekin henkilöstön lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalista. Keskustelua heräsi myös tiedostojen ulkoasujen ja sisällön yhtenäistämisestä.

Henna Kyllönen (Suomen Apteekkariliitto) on luvannut olla päivittämässä avoapteekin henkilöstön lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalit.

Kehittämisprojekti: Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille, esittäjänä Annikki Kumpulainen (Suomen Luustoliitto)

Pientyöryhmä pohti lähestymistapaa kehittämisprojektin käynnistämiseksi. Työryhmästä heräsi ehdotus, että projektia lähdettäisiin lähestymään kartoittamalla, mistä aiheista lääkkeiden käyttäjille olisi tarvetta tuottaa informaatiota ja millaisessa muodossa. Keskustelussa heräsi ehdotus Lääkkeiden käyttäjien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin tuottamisesta pientyöryhmän voimin. Pientyöryhmä lähtee työstämään ja ideoimaan kokonaisuutta käydyn keskustelun pohjalta. Jukka K. Korpela (Suomen Syöpäpotilaat ry) lupautui mukaan pienryhmään.

Kehittämisprojekti: Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen

Aalto-Yliopiston MASSE – Yksilöllistä huolenpitoa massatuotannon tehokkuudella -hankkeen koordinoijan Henni Tenhusen esityksen pohjalta Ville-Matti Mäkinen (Suomen Proviisoriyhdistys ry) ja Julia Lumijärvi (Kuluttajaliitto) ilmoittautuivat mukaan pientyöryhmään. MASSE-hanke on palvelututkimukseen perustuva projekti, joka rakentaa hoidonohjaamon koordinoimaan pitkäaikaissairaiden hoitopolkuja.

5. Yksilöllistä huolenpitoa massatuotannon tehokkuudella -hankkeen esittely

Hankekoordinaattori Henni Tenhunen esitteli Aalto-Yliopiston MASSE – Yksilöllistä huolenpitoa massatuotannon tehokkuudella -hankkeen liittyen työryhmän kehittämisprojektiin ”Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen” (Liite 3).

MASSE-hankkeen tavoitteena on rakentaa virtuaalinen hoidonohjaamo vastaamaan pitkäaikaissairaiden hoitoon liittyviin haasteisiin. Projektin toivotaan tuovan ratkaisuja muun muassa pitkäaikaissairaiden hoitoon pääsyyn ja hoidon seurantaan liittyviin ongelmiin. Projektissa on Aalto-yliopiston lisäksi mukana useita eri tahoja, kuten esimerkiksi Helsingin yliopisto sekä lukuisia terveysalan yrityksiä.

Esityksen pohjalta keskusteltiin muun muassa, miten omaisten toiminnot ja merkitys on huomioitu hankkeessa. Palvelukortti-konseptin kehittäminen osaksi hoitokokonaisuutta sai kiitosta työryhmältä ja yhteistyötä palvelukortin jatkotyöstölle toivottiin puolin ja toisin. Työryhmästä heräsi kysymys iäkkäitä mahdollisesti harhaanjohtavan kortti -sanan käytöstä digitaalisen potilas-/palvelukortin yhteydessä. Hanke keräsi kiitosta työryhmältä kunnianhimoisuudellaan sekä potilasjärjestöjen edustajilta pitkäaikaissairaiden hoidollisten haasteiden ratkomisesta.

Henna Kyllönen liittyi kokoukseen

6. Muut asiat

6.1. Terveiset Lääkealan viestijät -työryhmän 30.9. -kokouksesta

- Puheenjohtaja Essi Kariaho vieraili Lääkealan viestijät -työryhmän syyskuun kokouksessa. Kariaho esitteli työryhmämme toimintaa ja toimintasuunnitelmaa. Erityisesti lääkkeiden ympäristövaikutukset -aiheen kehittämisprojektit herättivät innostusta. Lääkealan viestijät -työryhmä on halukas ja valmis yhteistyöhön ja pienryhmien sparraukseen.

6.2. Työryhmän edustajamuutoksia

- Kaisa Toikko (Allergia-, iho- ja astmaliitto) ilmoitti, että joutuu valitettavasti poistumaan työryhmästä. Uusien työryhmän jäsenten tarve arvioidaan vuonna 2022.
- Heidi Oilimo (Eläkeliitto ry) ilmoitti, että hän ei pysty jatkamaan varasihteerin tehtävissä. Uusi varasihteerin valitaan vuoden 2022 ensimmäisessä kokouksessa.

6.3. Lääkeinformaatiofoorumi 28.10.2021

- Työryhmä kävi läpi kuulumisia Lääkeinformaatiofoorumista ja Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaamisesta. Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen sai kiitosta erityisesti Lääketietovarannon jatkoselvityksen esittelyn osalta.
- [Lääkeinformaatiofoorumin verkkolähetys 28.10.2021](#)
- [Lääkeinformaatiofoorumin yhteenveto ja esitykset pdf-muodossa](#)

7. Seuraavat kokoukset

- **Vuoden 2022 kokoukset:**
 - Kokous 1/22: keskiviikkona 9.2.2022 klo 14–16
 - Kokous 2/22: keskiviikkona 18.5.2022 klo 14–16
 - Kokous 3/22: torstaina 29.9.2022 klo 14–16
 - Kokous 4/22: keskiviikkona 16.11.2022 klo 14–16
- Työryhmän seuraavaan kokoukseen kutsutaan toisesta Lääkeinformaatioverkoston työryhmästä edustajia vierailemaan ja esittelemään työryhmän toimintaa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Essi Kariaho päätti kokouksen ja toivotti hyvää loppuvuotta klo 15.55.

Liitteet

Liite 1	Tutkimus ja seuranta -työryhmän vierailu
Liite 2	Kansallinen lääkeinformaation tutkimusstrategia 2021–2026
Liite 3	MASSE-hanke esittely 4.11.2021